

FÓIA DIECESANĂ.

Organ al Eparchiei gr. or. rom. a Caransebeșului.

Apare odată în săptămână: DUMINECA.

<p>Prețul Abonamentului: Pentru Austro-Ungaria pe an . . 5 fl. — cr. pe 1/2 an . 2 „ 50 „ " România și străinătate pe an . 14 franci " pe 1/2 an 7 „</p>	<p>Prețul inserțiunilor: Pentru publicațiuni oficiale, concurse, edicte etc. tipărite de 3 ori, dacă conțin până la 150 cuvinte 3 fl., până la 200 cuvinte 4 fl., de aci în sus 5 fl.</p>	<p>Correspondențele sînt a se adresa redacțiunei „FÓIA DIECESANĂ“; Cîră banii de prenumerațiune și inserțiuni la Tipografia diecesană în Caransebeș.</p>
---	--	---

BCU Cluj / Central University Library Cluj

ANTONIU MOCSONYI DE FOEN.

În momentele din urmă primim dureroasa scire că Antoniu Mocsonyi de Foen a reposat Sămbătă în 24 Noembrie st. v. la 9 oare dimineața în Budapesta.

La această scire trăsare de adîncă durere tot sufletul românesc, toată inima de Român se asoțiază la doliul cel mare, în care se îmbracă astăzi cea dintăiu familie a Românilor din patria noastră, la sicriul celui mai credincios și mai zelos fiu al națiunii și bisericești, al celui mai mare Mecenat al tinerimei noastre!

Rămășițele scumpului decedat cu trenul de Duminecă seara se transportă la Foen, unde Lună cosciugul se va așeza în catafalca în biserica românească; cară Marți dimineața la 10 oare va fi înmormîntarea.

Fie-i țerina ușoară și memoria în etern binecuvîntată!

PARTEA OFICIALĂ.

Nr. 2730. Pl. ex 1890.

Nicolae,

din îndurarea lui Dumnezeu Episcopul bisericii drept credincioase răsăritene în Eparchia română a Caransebeşului, iubitului cler şi popor credincios dar, îndurare şi pace dela Dumnezeu Tatăl nostru, carele este în ceruri!

Deoarece conform dispuseciunii concludului congresual din 19. Iunie 1886. Nr. prot. 142. punct III. la 30. Septembrie a. c. a expirat periodul de 3 ani, pentru care s'a fost ales cu finea anului 1887. deputații preoțesci și mirenesci pentru congresul bisericesc național român, având a se începe periodul congresual viitoriu pe 3 ani dela 1. Octombrie a. c. 1890. și a dura până la 30. Septembrie 1893. așa Consistoriul nostru diecesan este invitat prin literile Excelenței Sale Înalt Prea Sântitului Domn Metropolit Miron Romanul ddto 20. August a. c. Nr. 186. M. ca în vederea susatinsului conclud congresual să facă cele de lipsă, pentru-ca alegerile deputaților la proximal congres, carele va fi să se întrunească la 1/13 Octombrie 1891. să se efectuească în terminul dela 1. Octombrie până la ultima Decembrie a. c. 1890.

Drept aceea în înțelesul §-lui 148. combinat cu §-ul 91. din statutul organic diecesa noastră a Caransebeşului ca parte constitutivă a provinciei noastre metropolitane este provocată prin aceasta a pași la alegerea reprezentanților ei, preoți și mireni, pentru congresul ordinariu pe periodul dela 1. Octombrie a. c. până la 30 Septembrie 1893. Deci pe baza decisiunilor Consistoriului nostru plenar ținut la datul de mai jos pentru alegerea celor 10. deputați preoțesci și a celor 20 deputați mirenesci din diecesa noastră dispunem următoarele:

I. Pentru **alegerea deputaților preoțesci** să defige ziua de **Martți în 4. Decembrie cal. vechiu a. c.** și așa preoții din fie-care tract protopresviteral au să se adune **fără de a mai aștepta altă convocare** negreșit încă înainte de amăzi la 10 oare în aceasta zi la protopresviterat pentru alegerea deputatului preoțesc, având a urma la acest act conform dispuseciunilor §-lui 91. lit. d) din stat. org. De comisari consistoriali să denumesc respectivii părinți protopresviteri tractuali și administratori protopresviterali cu aceea mai departe observare, că dacă vre-unul dintră părinții protopresviteri vor candida seau vor fi candidați în cercul protopresviteral al lor la mandatul de deputat congresual, în acest cas densesi se vor retrage dela misiunea de comisari consistorial și locul de comisariu îl ocupă acela dintră preoții coadunați, carele va fi ales de cătră colegiul preoțimei alegătoare de conducătoriu al actului electoral. Pentru evitarea îndoelelor referitoare la îndreptățirea preoților de a vota în respectivul tract protopresviteral, p. ó. părinți protopresviteri și administratori protopresviterali sunt îndatorați a prezenta colegiului alegătoriu preoțesc o *consemnare*

autentică, scrisă de conducătoriu tractului, despre toți preoții din protopresviterat (în Carans-beș și a celor din centru de lângă Episcopie). și această consemnare după esaminarea ei prin colegiul preoțesc electoral va servi de basă la actul electoral, având consemnarea a să alătura la protocolul luat despre actul alegerii.

II. Pentru **alegerea deputatului mirean** să defige ziua de **Duminecă în 9. Decembrie st. vechiu a. c.** cu strictă observare a celor ce urmează:

a) Preoțimea parochială va publica cu opt zile mai înainte adecă **Duminecă în 2. Decembrie cal. vechiu a. c.** în fie-care biserică, că în Dumineca viitoare adecă în 9. Decembrie cal. vechiu a. c. se va ținé sinod parochial estraordinariu pentru alegerea unui deputat congresual pe periodul dela 1-ma Octombrie a. c. până la 30. Septembrie 1893.

b) În Dumineca defiptă și publicată după punctul precedinte întrunindu-se sinodul parochial estraordinariu pentru alegerea deputatului mirean, acest sinod se va constitui așa: că alegătorii adunați își vor alege un președinte, doi bărbați de încredere și un notariu. Alegerea acestora se face sub **presidiul ordinariu** adecă al **parochului sau administratorului parochial**, carele apoi dacă nu va fi ales el însuși, va da presidiul președintelui ales (§. 91. e.)

c) Sinodul parochial estraordinariu astfel constituit trece acum la actul alegerii deputatului congresual așa, că notariul va ceti cu voce înaltă pe fie-care alegătoriu din lista alegătorilor verificați, cără alegătoriu present își va da votul cu graiu viu, sau dacă s'a cerut de 20 de alegători votare secretă, alegătoriu va da ședala, pe care va fi scris numele și conumele candidatului de deputat. După ce alegătorii presentii și-au dat voturile lor, se mai așteaptă o jumătate de oră, după care să încheie votarea, punându-se în protocol apriat oara, când s'a încheiat votarea. Alegătorilor li-se recomandă a-și alege de deputat, pe care-l cred mai apt de a reprezenta cercul întreg la Congresul național bisericesc fără privire la locuința lui. Alegerea cu aclamațiune nu este permisă, pentru-că alegerea nu se săvârșesce pe deplin în **sinodele parochiale, ci la actul scrutinărei**, la cari să numără voturile singuraticie adunate din întregul cerc electoral.

d) despre actul alegerii respective al votării în fie-care sinod parochial se va compune protocol, în care se vor însemna de a rëndul voturile, adecă: numele și conumele alegătorilor, cari fiind de față au votat și alătura cu ei acei indivizi, cărora li-au dat voturile singuraticii alegători.

Acestea se înțeleg pentru cazul votării de rënd publice cu graiu viu, eară dacă votarea va fi fost secretă adecă prin ședule: atunci ședulele de votare adunate la olaltă cosându-se cu ată și aceasta sigilându-se, sau cuvertându-se și sigilându-se se alătura la protocol (§. 91. f.)

e) Finindu-se votarea, se va încheia protocolul în presința alegătorilor, după aceea constatându-se

și publicându-se rezultatul alegerii, acest protocol se va subscrie de președinte, bărbații de încredere și de notariu; apoi numai decât se va sigila *cu sigilul parochial și cu al președintelui sau al vreunui bărbat de încredere*, și așa sigilat se pune în cuvertă (învăltoare) să sigilează învăltoarea și adresându-se Comisariului consistorial se dă unui bărbat de încredere cu îndatorirea, ca să-l ducă negreșit la comisariul consistorial **Duminecă în 16. Decembrie** vechiu a. c. mult până la 10 oare înainte de ameli în locul defapt pentru scrutinare, pentru-că la cas de întârziere ușor se poate întâmpla, că sosind protocoalele sinodului parochial după încheierea scrutiniului, acelea să nu mai poată fi luate în considerare (§. 91. g.) La compunerea acestui protocol în cas de votare publică se recomandă formularul alăturat sub A. În protocolul sinodului electoral numele și conumele alesului are a se înscrie întreg, nefiind permise semnele: „ „ nici de, me I.

III. Bărbații de încredere ca trâmșișii singuratecelor sineade parochiale, adevă din fie-care sinod parochial câte unul, ducând cu ei protocoalele sigilate au să se înfățișeze negreșit la Comisariul consistorial mirenes **Duminecă în 16. Decembrie** vechiu a. c. mult până la 10 oare înainte de ameli la locul destinat pentru scrutinare. Asemenea și domnii comisari consistoriali sânt poștiți a să afla în ziua și oara susamintită la locurile designate. Astfeliu bărbații de încredere întruniți sub președința comisariului consistorial, vor forma colegiul de scrutinare alegându-și un notariu pentru ducerea protocolului. După aceea predând fie-care bărbat de încredere protocolul sigilat adus cu sine comisariului consistorial, acesta va desface în preșința bărbaților de încredere pe rând toate protocoalele electorale intrate dela sineadele parochiale: apoi va dispune ca acelea să se cetească cu voace înaltă, să se numere voturile din ele la rândul său și să se scrie în protocolul colegiului de scrutiniu. Protocoalele sinoadelor parochiale, ce vor sosi după 12 oare nu se vor lua în considerare. Acel individ, care după numărarea și sumisarea tuturor voturilor se va afla, că a întrunit cele mai multe voturi, să proclamă îndată de deputat ales al cercului respectiv și ca atare se înzestrază cu credenționale. La cas însă, dacă doi sau mai mulți indivizi vor avea majoritatea în asemenea număr de voturi, va decide între dênși soartea escutată numai decât în fața locului. Atât *protocolul colegiului de scrutiniu*, cât și *credenționalele* să subscriu prin comisariul cons. notariul colegiului și toți bărbații de încredere preșinți. *Protocolul de scrutiniu* să subșterne Consistoriului prin comisariu, ăra credenționalele să înmanu-ază respective să trimit deputatului ales *oficios pe poștă* cu recomandățiune și pentru a cărei-a trâmșire rămâne respunzătoriu comisariul consistorial.

IV. Dacă vre-un comisariu consistorial preoțesc sau mirean s'ar afla împederat în ori-și-ce mod,

ca să nu poată împlini misiunea de comisariu, acela va face îndată arătare Presidiului consistorial, cerend a să face altă denumire; eără deacă necesitatea de a să denumi alt comisariu se va arăta în momentul suprem chiar sub actul alegerii la preoți și scrutinierei la mireni; în toate aceste casuri membrii adunați sânt autorisați a-și alege din sinul lor un suplinte al comisariului consistorial, care suplent va îndeplini toate agendele comisariului (§. 91. c.)

V. Fiind-că despre alegerile efectuate are a să raporta cu trâmșirea actelor electorale prin Consistoriul metropolitan Congresului nostru național bisericesc, așa domnii comisari consistoriali respective suplenti lor atât preoți cât și mireni, vor subșterne protocoalele de alegere respective de scrutinare împreună cu toate actele lor Consistoriului diecesan îndată după efectuita alegere resp. scrutinare **și mult până în 20. Decembrie** cal. v. a. c. observându-se în fine, că misiunea de comisariu consistorial este onorifică și de aceea nu se poate pretinde nici diurne nici spese de călătorie.

VI. Pentru deplina orientare a preoțimeii, sinoadelor parochiale, comisariilor cons. precum și a bărbaților de încredere urmează la finea acestei pastorale a Noastre împărțirea diecesei în cele 20 cercuri electorale pentru deputații mireni cu numirea comisariilor consistoriali și a locurilor de scrutiniu, avend pentru alegerea celor 10 deputați preoțesci a servi cele 10 protopresviterate ale diecesei Noastre de cercuri electorale în înțelesul punctului I. din această pastorală.

VII. Cătră acestea vi-s: aduce la cunoștință, că numai acele proteste pot fi luate în considerațiune, cari au intrat la presidiul congresului în termin de 15 zile dela scrutiniu, resp. pentru preoți dela alegere. (§. 12. din regulamentul afacerilor interne congresuale din anul 1878.)

În fine vă recomand tuturor, Iubiților! ca să alegeți de deputați bărbați maturi și luminați, creștini devotați binelui de comun, iubitori de pace și de atât doritul progres, precum și comprobați prin fapte, că sânt cu alipire neclătită cătră biserică și instituțiunile ei apostolice și canonice.

VIII. Preoțimea parochială va publica această pastorală în Duminecele din 2. și 9. Decembrie vechiu a. c. poporului adunat în biserică îngrijind de timpuriu mai departe, ca în ziua alegerii în sinoadele parochiale să fie la îndemână lista alegătorilor verificați și sigilul parochial spre folosire în înțelesul punctului II. lit. c. și e. ale acestei pastorale.

Împărțășindu-ve binecuvântarea arhierescă sânt
— Al tuturor

Caransebeș, din ședința plenară a Consistoriului eparchial ținută în 22. Noembrie 1890.

voitoriu de tot binele

Nicolae Popea, m. p.

Episcop

Numărul cercului electoral	Locul scrutinului	Numele comunelor aparținătoare de acest cerc electoral:	Numele și Conumele comisariului cons.
I.	Valea-Boului	Zăguzeni, Jupa, Prisaca, Căvărau, Tincova, Maciova, Peștere, Mutnicul-Mare, Ohaba-Mutnic, Zorlențu-Mic, Ruginosu, Valea-Boului, Rugi, Ohaba, Dălinesci, Apadia, Valeadeni, Brebul, Ezeriș, Soceni și Ternoava.	Ioan Oprea, as. cons. și inv. în Ezeriș.
II.	Logoj	toate comunele bisericesci ale protopresviteratului Logojului.	Titu Hateg, advocat în Logoj.
III.	Făget	toate comunele bisericesci ale protopresviteratului Făgetului.	Coriolan Bredicean, advocat în Logoj.
IV.	Buziaș	toate comunele bisericesci ale protopresviteratului Jebelului.	Nicolae Gherdan, notariu în Unip.
V.	Ghilad	toate comunele bisericesci ale protopresviteratului Ciacovei.	Dr. Lazar Simon, advocat în Ciacova.
VI.	Vêrșet	toate comunele bisericesci ale protopresviteratului Vêrșetului afară de comunele Straja și Grebenăț, care aparțin la cercul XVIII. Biserica-Albă.	Vladimir Spătariu, advocat în Vêrșet.
VII.	Iam	Iam, Ciorda, Vraniu, Răcășdia, Ertel, Vrăniuț, Petrila, Ciuchici, Nicolinț, Rusova-Nouă, Rusova-Veche, Berliste și Mircovaț.	Andronic Babeț, postar reg. în Iam.
VIII.	Sasca-Mont.	Sasca-Montană și Sasca-Română. Macoviște, Ciclova-Montană și Ciclova-Română, Iladia, Socolariu, Potoc, Slatina, Bogodinț, Bosneac cu fil. Padina-Mateiu și Cărbunari.	Dimitrie Lința, învățătoru în Iladia.
IX.	Oravița-Mont.	Oravița-Montană și Română, Brosceni, Greovaț, Mărcina, Varadia, Cacova, Rachitova, Tievaniul-Mic, Agadici, Măidan, Forotic, Comoriște, Calina, Cârnecea, Secaș și Ciudanovița.	Elia Traila, advocat în Oravița.
X.	Bogșa-Mont.	Boeșa-Română și Montană, Vasiova, Reșița-Română și Montană, Moniom, Călnic, Têrova, Doman, Cuptoare, Văliug, Gêrlisce, Goruia, Giurgiova, Jitini, Dognecea, Ocna de fer, Sîrduc, Doelin și Biniș.	Iuliu Petric, advocat în Bogșa-Mont.
XI.	Caransebeș	Caransebeș, Bolvașnița, Borlova, Buchini, Cârpa, Cileni, Dalei, Poiana, Prisian, Rueni, Turnul, Zervesci, Slagna, Vercerova și Iaz.	Ioan Popoviciu, as. cons. și capit. pens.
XII.	Ohaba-Bistra	Ohababistra, Cireșabistra, Ciuta, Crâjma, Mal, Glimboca, Marga, Mărul, Obreja, Var, Savoiu, Valea-Mare, Voislova, Ruscberg cu Ruschița și Loșnia.	Stefan Velovan, as. cons. și dir. prep.
XIII.	Teregova	Teregova, Petroșnița, Bucșnița, Goleți, Vălișoara, Ilova, Sadova, Slatina, Armeniș, Feneș, Rusca, Luncavița și Verendin.	Traian Barzu, as. cons.
XIV.	Domașnia	Cornea, Cuptoarea, Crușoveț, Domașnea, Canicea, Cornereva, Bogoltin, Plugova și Globurêu.	Ilie Curescu, locoteninte pens.
XV.	Mehadia	Mehadia, Tisovița, Plavișevița, Dubova, Ogradena, Eșelnița, Orșova, Jupaneș, Tuferi, Coramnic, Topleț, Bêrsa, Pecineșca, Valeabolvașnița.	Ioan Ionașiu, as. cons.
XVI.	Prigor	Prigor, Rudăria, Pătaș, Borloveni-Noi și Vechi, Putna, Mehadica, Globucraiova, Lăpusnicel, Pêrvova, Iablanița și Petnic.	Iuliu Novac, advocat în Bozoviciu.
XVII.	Bozovici	Bozovici, Prilipeț, Bănia, Gêrboveț, Dalboșeț, Șopotul-Nou și Vechiu, Lăpușnic și Mocerîș.	Petru Vuia, protopretor în Bozoviciu.
XVIII.	Biserica-Albă	Biserica-Albă, Naidaș, Coronini, Gornia-Liubcova, Bêrsasca și Sichevița, Straja și Grebenăț.	Ioan Roșu, advocat în Biserica-Albă.
XIX.	Alibunar	Alibunar, Uzdin, Seleuș, Sânt-Mihaiu, Nicolinț și Petrovoselo.	Simeon Moldovan, jude reg. în Karlsdorf.
XX.	Satul-Nou	Satul-Nou, Glogoni, Ofcea, Iabuca, Dolove, Mramorac și Cubin.	Ioan Balșojan, primlocoteninte în pens.

PARTEA NEOFICIALĂ.

Anna Mangiuca născută **Miletic** în ca soție, **Elena Mangiuca** mărit. **Méhes**, **Cornelia Mangiuca** ca fiice, **Dr. Ludovic Méhes** ca ginere, **Moise Mangiuca** neguțătoriu ca frate și fiul seî **Dr. Ioan Mangiuca** medic și **Dr. Alesiu Mangiuca** cand. de adv. ca nepoși, în numele lor și al numeroșilor consăngenî și amicii cu inima înfrântă de durere fac cunoscut, cum-că mult iubitul lor soț, tată, socru, frate și unchiu,

Simeon Mangiuca,

advocat și membru al academiei române din București

în 22. Noemvrie (4. Dec.) 1890. dimineața la 8½ oare în etate de 59. de ani, după un morb greu și îndelungat a repaosat. în Domnul.

Înmormântarea s'au îndeplinit după ritul gr. or. în 23. Noemvrie (5. Dec.) 1890. după ameză la 3. oare.

Fie-î țărîna ușoară și memoria eternă!

Adunarea despărțemîntului Bocșa al Reuniunii învățătorilor.

Adunarea învățătorilor români gr. or. a despărțemîntului Bocșii apartînătoriu reuniunii învățătorilor din diecesa Caransebeșului, s'au ținut conform programului publicat în „Foaia diecesană” și „Luminătoriu” la Bocșa-Montană în 15/27. Noemvrie a. e.

Despre această adunare importantă pentru învățători și pentru progresul școalelor noastre, mă simt îndemnat a scrie și a face un mic raport, crezînd prin aceasta a satisface de o parte interesului și causei școlare, ce le promovează întrunirea învățătorilor, ear de altă parte datorinței și misiunii mele de a păși cu modestele mele servicii pe terenul educațiunii și instrucțiunii populare, pentru care m'am preparat și la care azi mâne volu fi chemat a conlucra alătura cu învățătorii, cari de ani de zile lucră în agrul țelinos al culturei poporului nostru.

Prima dată mi-se imbie această ocaziune, adevă de a scrie despre acea școală și despre acel învățătoriu dela care primii cele dintăiu fructe ale învățăturii în fragedele mele tinerețe și în carea sînt

fericit acum a căștiga ori și care praxă pe terenul instrucțiunii noastre învățătoresci.

Această școală e școala din *Bocșa-Montană*, la carea lucrează de două decenii consciințiosul meu învățătoriu *Ioan Marcu* și care școală în toată privința se poate numi o școală bine organizată încât face onoare poporului nostru rom. gr. or. din loc și cu deosebire laudatei noastre inteliginți precum și harnicului învățătoriu, cari ca conducători ai poporului s'au îngrijit a ridica o școală cum preține spiritul timpului de azi.

Pentru jertfele aduse pe seama culturei poporului nostru din partea laudatei noastre inteligințe, servească ca mângăiere progresul ce l-au făcut și-l face tinerimea din timpul mai nou, a cărei educațiune atît morală cît și intelectuală poate servi de model întregii tinerimi din prejur.

În susnumita școală s'au întrunit și învățătorii din prejurul Bocșii spre a asista la oarele de instrucțiune, ce erau la ordinea zilei, ca așa după împîrtășirea vederilor și a esperințelor asoțiate ale mai multor învățători se se dee din zi în zi un sbor mai repede și sigur întru ajungerea scopului, ce-l urmăresc școalele cu învățătorii populari, întru delăturarea scăderilor ce pot obveni în fie-care școală și întru căștigarea esperințelor folositoare, ce le poate aduce fie-care învățătoriu din fie-care școală.

Nisuința, ostănelele și jertfele ce le-au adus învățătorii cari au luat parte sînt, după modesta mea opiniune, resplătite prin aceea, că au avut de nou ocaziunea de a vedea pe muncitoriu școalei lucrînd două oare întregi și ocupînd deodată toate șase clasele, cu unul și acelaș obiect conform pretenșiunilor planului de învățămînt și recerînțelor metodelui modern și astfelu a concurge cu puteri asoțiate la ajungerea scopului ce l are reuniunea învățătorilor.

Domnii învățători fosti prezenți, cred că au rămas nu numai satisfăcuți ci și mulțămîți cu cele vîzute și esperiate în școala noastră din Bocșa-Montană, după cum aceasta au și enunțat-o și petrecut-o la protocolul adunării.

Căci adevurul spunînd, tractarea scrierii și cetirii apoi ocupațiunile date și elaborate din acest obiect din partea elevilor, au trebuit să mulțamească pe fie-care, și în deosebî progresul făcut cu clasa începătorilor, cari scriu și cetesc destul de bine cu literile învățate, apoi tractarea bucății de cetire „*Calul furat*”, reproducerea prin școlari, precum și scoaterea învățăturei morale din aceasta bucată de cetire; asemenea și lecțiunea cea atît de succasă din *Istorie despre lupta din câmpia pânei* — fără ca să zic, că laudă fiul pe crescătoriu seî, — a trebuit să mulțamească pe fie-care în tocmai precum cred că a rămas mulțămit și învățătoriu propunătoriu, care a rugat pe colegii seî a-i face o critică cît se poate de strictă asupra propunerilor sale, cari au și urmat cu viu interes culminînd întru enun-

țarea unanimă de deplin succese toate propunerile cunoscute din program.

Adușarea după demiterea școlărilor acasă s'a deschis prin D. Președinte Ioan Marcu, continuând cu agendele despărțământului, carele acum e constituit pe anul 1890/91. alegându-se tot biroul cel vechiu adecă: Președinte Ioan Marcu, notariu Romul Ancușă, cassariu Demetriu Pruneș, bibliotecariu Stefan Albu.

S'au încassat 6 fl. dela D. Iosif Olariu, cari numai decât s'au și deportat la cassa centrală a reuniunii.

Pentru verificarea protocolului s'au ales D. Martin Țapu și Demetriu Novac.

D. Martin Țapu donează pe seama bibliotecii reuniunii 3 bucăți dictionariu Latin-Germân.

În ceace privește espunerea metodelui aritmeticeî din partea subscrisului din considerațiunil de modestie personală, amintesc ca împrejurare satisfăcătoare și încurajătoare enunțațiunile dlor învățatori prezenți, precum și decisiul dat la protocol.

Ne mai fiind alte obiecte de pertractat ședința se încheie.

Nu pot încheia acest raport, ca se nu-mi esprim de o parte mirarea, că mulți învățatori chiar din nemijlocită apropiere au absentat dela această adunare învățătorească deși au fost invitați nu numai prin cele done foi publice, ci și prin circulare din partea președintelui; ear de altă parte opiniunea, că ar fi foarte de dorit și de folos, dacă pedagogii absoluți înainte de a ocupa un post învățătoreșc, ar merge într'o școală bine organizată cu un bun învățatoriu și ar asista la lecțiunile practice ce se petrec în școala poporală, spre a vedea ce mare folos pentru sine și pentru școală se poate câștiga îmbinând cunoscințele teoretice cu cele practice sub conducerea și supraveghierea unui învățatoriu practic.

Să sperăm însă, ca tinerii colegi vor sesia această necesitate, ear dd. învățatori din despărțământul Bocșii, cari sunt recunoscuți de învățatori harnici, se vor întruni, dacă nu cu toți cel puțin în majoritate, la adunarea viitoare, carea e hotărît a se ținea earăși în școala noastră din Bocșa-Montană, și adecă: Joi după Paști.

Bocșa-Montană, 18/30. Noemvrie 1890.

Ioan Gruescu,
candidat de învățatoriu.

Mausoleul familiei Mocioniane dela Foeni.

Ilustra și mult meritata familie de Mocioni își va edifica la *Foeni*, banul ei străvechiu din comitatul Torontalului, o *capelă monumentală*, în a cărei criptă se vor înmormînta pe viitoriu toți membrii reposați și se vor depune definitiv spre eternă odihnă și osemintele distinsilor reposați de până acuma ai ace-

stei *maî* distinse familii române din Bănat, Ioan, Lucian, Petru, Andreiu, Catarina, George, Mihail ș. a.

Planurile sînt deja compuse, și la primăvară se vor începe lucrările de edificare sub conducerea arhitectului român Adrian Diaconu—Diaconoviciu din Bogșa-Montană. Cripta subterană va conține „columbarii“ solid boltite pentru 24 de sarcofage, deși spațiul disponibil, pentru cas delipsă, ar concede depunerea unui număr mai mare de sicriuri, chiar dublu și întreit.

Deasupra criptei, carea în două etagie, va avea o atunzime de 5 metri, se înalță capela de 8 metri în pătrat, cu o *absidă* rotundă pentru altarul de cătră răsărit, și dinaintea intrării cu trepte adevărat monumentale de granit de 5.20 metri de lungi și de 4.80 metri de late.

Peste boltitura cerimei se înalță o cupolă construită de fer și acoperită cu aramă. Nălțimea zidurilor din fața pământului până la începutul cupolei va fi de 10.10 metri, ear nălțimea dela pământ până la vîrvul crucei va fi de 15.80 metri.

Pentru această construcțiune se recer 154.000 de cărămizi, deși toate columnele, architrafele, și toate celelalte părți arhitectonice, cu un cuvînt, *toate părțile esteriore* ale zidirei până și uștiorii, se vor construa de *peatră cioplită*.

Pentru construcțiunile espuse mai tare influințelor elementare, ca: trepte și basament (Sockl) se va întrebuința *granit-sienit* (Andesin-Quarztrachyt) dela Bogșa și Dognecea, ear pentru celelalte construcțiunii *peatră galbenă și venetă* dela *Milova* de lângă Radna-Lipova, și în parte și de cea dela Calugerova de lângă Biserica-Albă, — adecă tot soiul de *peatră* dintră cele mai durabile și mai frumoase, — de o durabilitate așazicînd *eternă*, petri, ce cu privire la soliditate și la frumuseța coloritalui lor, întrec chiar multe feluri de marmore.

Conform menițiunei seculare și milenare a acestei zidiri, întregul mausoleu se va edifica *numai din peatră și din metale*, cu absolută eschidere a lemnului. Chiar și imosantul portal va fi de *fer bronzat*.

Deasupra portalului, cel de 3.60 m. de înalt și 1.60 m. de lat, se va înalță o tablă comemorativă, ear frontispițiul cel purtat de două columne dorice de *peatră*, va conține *insigniile de nobilitate*, a celebrei familii „Mocsonyi de Foen“. Intrarea în criptă va fi pe de dinapoi, din afară.

Cele patru unghiuri ale mausoleului de deasupra gheisonului (cununei, Hauptgesims) vor fi decorate cu *patru urne* pe postamente de o nălțime totală de câte trei metri. Întregul esterior al edificiului însuffă *seriositate monumentală*, impunătoare.

Internul caplei, nalt până sus la bolta cerimei de 9.37 m. se va prezenta visitătorului ca ceva magic, surprinzătoriu.

Nu numai bogătatea și armonia împărțirei și decorării arhitectonice, ci și folosirea de variate

materialii de piatră (marmore și serpentin în diferite culori, apoi aurituri, stucco, mozaic ș. a.) vor contribui foarte mult la ridicarea efectului. Deosebit însă *iluminarea* capelei va fi rațional întocmită. Ferestri laterale vor fi numai două, în părțile nordic și sudic, și și acelea numai mici, rotunde, late de 0.90 m. Ceva lumină va intra și prin fereastra cea frumos ornamentată de deasupra portalului. Lumina principală însă va intra prin patru ferestri construite sus în cupolă, și apoi prin „ochiul cerimei” carele va avea un diametru de 1.70 m.

Cine au mai văzut localități iluminate pe de sus (Oberlicht) d. e. la muzee la ateliere de pictură ori de sculptură, își va aduce aminte de efectul minunat sârbătoresc, plăcut și înălțătoriu ce-l produce o astfel de lumină.

Decorul principal al capelei vor fi *bustele* ilustrilor reposați, sculptate în marmor alb de Cararra și depuse pe postamente în abside corespunzătoare. Coloritul alb al acestora va contrasta în mod foarte armonios cu coloritul mai întunecos al celuilalt intern, deosebit cu marmorele sur și cu serpentinul verde-închis.

Fiind deci această construcțiune un lucru *adevărat monumental*, atât cu privire la stil, cât și la calitatea materialelor folosite, și având noi ocaziune a vedea însuși planurile ce ni-le au arătat și explicat chiar domnul arhitect A. Diaconu, credem, că mausoleul familiei Moșioniane dela Foeni, când va fi gata, va putea servi de dovada tuturor vizitătorilor parcului dela Foeni, că arta arhitecturii și la noi Românii au luat un avent îmbucurătoriu și vrednic de a fi însemnat pe tablele istoriei noastre culturale.

i. i.

AVIS

cătră toate comunele noastre bisericesci.

Ni-a venit la cunoștință cum-că prin comunele diecesii noastre umblă un agent, anume **A. M. Herskovits**, din Kaschau și Tarnov, cu ornate, odoare și alte obiecte bisericesci, spunând preoților, învățătorilor și comitetelor parochiale, că ar fi autorizat de autoritățile noastre bisericesci și chiar de Consistoriu, ca să vindă numitele obiecte pe seama bisericilor noastre.

Față de aceste apucături ale numitului agent aducem la cunoștința preoților, a învățătorilor și a poporului nostru peste tot, că **nicăi A. M. Herskovits nicăi alt agent ambulant, nu este autorizat de Consistoriul nostru de a vinde în diecesa noastră nicăi un feliu de ornamente, odoare sau alte obiecte bisericesci.**

Maî departe fragem atențiunea preoțimeii, a învățătorimeii și a comitetelor noastre parochiale asupra Instrucțiunii consistoriale din 1881. Nr. 260. epit. §. 15. **în înțelesul căreia, comitetelor și episcopilor parochiale nu le este ertat a cumpăra nicăi un feliu de ornate, odoare sau aparate bisericesci dela agenți ambulanti** (carii umblă din sat în sat, din casă în casă).

Cu deosebire însă provocăm la ordinațiunea Consistorială din 17. Iuliu 1886. Nr. 565. bis. prin care anumit li se impune comunelor noastre bisericesci, de a-și procura toate ornatele, odoarele și aparatele bisericesci prin **„Librăria diecesană”**.

Varietăți.

Advocați noi. Dnii Dr. *Silviu Moldovan* din Băița și Dr. *I. Popoviciu* din Șiclan au depus Lună în 25. I. e. cu succes censura de avocat și tot atunci și jurământul.

Biserica din Doloave. În 3.15. Noembrie s'au încheiat, pentru anul acesta, lucrările la această monumentală biserică, carea promite a reeși nu numai ca una dintră cele mai mari, dar și mai frumoase biserici din întreaga noastră diecesă, ba poate că chiar și din întreaga metropolie. Zidurile au măintat peste tot până aproape sub începutul ferestrelor. Cu căratul materialelor se va continua și în decursul iernei, ear la primăvară lucrările de edificare se vor reîncepe cu toată energia, încât este speranță, că arhitectului dirigit A. Diaconu, carele e totodată și întreprinzătoriu, îi va succeda a o gata până la termenul fixat, adică până la 1. Iunie 1892. Construcțiunea bisericii din Doloave (delângă Panciova) se deosebesce în mai multe privințe de forma usitată până acuma la bisericile noastre din Bănat, anume prin aceea, că are forma crucii, cu rotunzimi semicercuale (absidiu) acolo, unde vin stratele (Haupt- und Querschiff), ear pelângă turnul principal dela apus va mai avea și *un turn mai mic* deasupra nartexului, adică deasupra locului de împănare a corabiei principale și a celei laterale. Ambele abside laterale încă vor fi încoronate în formă de turnulețe, cam ca la biserica din Curtea de Arges. Fiind înălțimea internă foarte mare, deasupra stranelor se vor înălța două galerii cu balustrade frumoase de fer aurit. Aici vor sta cântăreții, ear nu în corul de cătră turn.

Gazetă antisemită. În Paris va apărea în format mare de revistă lunară o nouă gazetă antisemită „*L'Alliance anti-juive pour la defense sociale et religieuse*” (Alianța antisemită pentru apărarea soțială și religioasă), cu deviza „Pentru Dumnezeu și Franța”. Directorul revistei este dl *Ch. Pontigny*, un zelos apărătoriu al intereselor popoarelor creștine. Primul numer, care va apărea încă în decursul acestei luni, conține programul; un studiu despre mișcarea antisemită în Franța; o lucrare despre iudaismul în Austria; istoria procesului din Wadovitz; un studiu despre apostolul principal al partidei, de *Fd. Hamonds*, unul dintră autorii apului „*Agonie d'une société*”, precum și diferite informațiuni despre Ovrei și despre iudaism. Gazeta nu reprezintă nicăi un scop politic. Fundatoriul ei lucră numai pentru binele Franței și pentru

aperarea credinței creștinesci, ei voesc sdrobirea lucrărilor și scopurilor Ovreilor, voesc a scuti soțietatea de usuriaria jidovească și a mântui religiunea de fanatismul jidovesc.

Statistica Londrei. Capitala Angliei, orașul gigantic Londra, are 48 de poduri peste Themse; 76 de teatre; 2200 de oficii de poștă și de telegraf; 15 000 de dișegători; 547,410 de case 1450 de biserici; 2100 de spitale; și de alte institute filantropice; 7600 de bererii; 1800 de cafenele; 570 de otele; 3100 de pitării; 326,000 de sêrvitori și sêrvitoare; 19,000 de fiacre, 1500 de omnibus.

În Londra se consumă pe an: 2.200.000 de saci de făină; 260,000 de porci; 450.000 de boi; 1.600.000 de oi și capre; 8,500.000 de vânat și hoare; 220,000.000 de pesci; 510,000.000 de stridii.

Numeral locuitorilor a fost

În anul 1066	40.000	de	suffete
" " 1700	700.000	"	"
" " 1800	900.000	"	"
" " 1890	4.425.000	"	"

Bibliografie.

A eșit de sub tipariu și se poate căpeta în „Librăria diecesană“:

Călindariul pentru toți românii pe anul 1891. format mare, 128 de pagini, prețul 75 cr. Conține, pelângă materia calindaristică, mai multe scrieri literare, instructive, amuzante, folositoare și desfătătoare, întră care *Epoca desperațiilor* dela 1792—1804 schiță istorică; apoi novele, istorioare, poesii și anecdote. Ilustrat cu mai multe portrete.

Scrierile lui Ioan Creangă. Volumul I *Povești*. 332 de pagini în 3 ediții cu prețul de 1 fl., de 1 fl. 50 cr., și de 2 fl. 50 cr. la fie-care ediție este portretul autorului cu facsimile.

Cuprinsul: 1. Prefată de A. D. Xenopol. 2. Soacra cu trei nurori. 3. Capra cu trei ezi. 4. Danilă Prepeleac. 5. Punguța cu doi bani. 6. Povestea poreului. 7. Moș Nichifor cotariul. 8. Povestea lui Stan Pățitul. 9. Povestea lui Harab Alb. 10. Fata babei și fata moșneagului. 11. Ioan Turbincă. 12. Povestea unui om lenș.

Nr. 194. ex 1890.

Concurs.

Pe baza ordinăciunei Venerabilului Consistoriu diecesan din 26. Maiu 1890. Nr. 590. S. se eșcrie concurs cu termin de 30 de zile pentru ocuparea definitivă a postului de învățatoriu la școala confesională gr. or. din **Apadia**, ppviteratul Caransebeșului.

Emolumente:

1. Salariu în bani gata 200 fl. dela începutul anului 1891.
 2. Cincisprezece Hectolitri și 37 de litri de cucuruz în boabe.
 3. Treizeci și doi de metri de volum de lemne de foc, din cari se va încălzi și școala.
 4. Petru participare la conferințe 10 fl. și pentru scripturistica 5 fl.
 5. Două jugere de pământ ațătoriu.
- Reflectanții sânt poștiți, ca până la terminul indicat sê-și trimită recursele instruate conform prescrișelor esis-

tente la oficiul protopresviteral în *Caransebeș* și sê se prezenteze în vre-o Duminecă sau sêrbătoare în biserica parochială din *Apadia*.

Apadia, din ședița comitetului parochial ținută în 30. Septemvrie 1890.

Comitetul parochial.

NB. Comuna bisericească va fi îndatorată a îngrijii și de quartirul învățatoriuului.

[63] 3—3

Andrelu Ghidiu, m. p.
ppresviter tractual.

Concurs.

Pe baza ordinăciunei Venerabilului Consistoriu diecesan din 12. Septemvrie 1890. Nr. 2529. B. se eșcrie concurs pentru ocuparea postului de capelan la parochia de clasa a III. pelângă neputinciosul paroch Ioan Juica din **Broscești**, protopresviteratul Oraviței, Cottul Căraș-Severin, cu termin de recurgere și de alegere pe ziua de *Duminecă în 16. Decemvrie a. c. st. v.*

Emolumintele împreunate cu acest post sânt:

A treia parte din toate venitele parochiale ale parochului veteran Ioan Juica.

Doritorii de a ocupa acest post sânt avisați a sî trimită recursele lor instruate conform prescrișelor Stat. organic bisericesc și regulamentulu pentru parochii — adreseate comitetulu parochial — Prea on. oficiu protepresviteral în Oravița.

În fine recurenții sânt poștiți a se presenta în vre-o Duminecă seau sêrbătoare în s. biserică spre a-și arêta desteritatea în cântare și oratorie.

Broscești, în 4. Noemvrie 1890.

Comitetul parochial.

În conțelegere cu mine: Alesandru P. Popovicu administrator prot.

[64] 3—3

C. JUCU,

Mesariu-Templariu și Sculptor,

unicul Român din Bănat, premiat cu „Medalia de argint“ la Esposiția română din Sibiu, în anul 1881. pentru desteritatea în lucrare.

Cu lucrătoare bine organizată și esistentă din a. 1859.

Am onoare a me recomênda *On. Public Român* ca Liferant de cele mai frumoase Mobile bisericesci și școlastice, precum Iconostas, Tronuri episcopesci, Sfejnice la altariu, Ripide ș. a. în cea mai frumoasă auritură și pictură.

Fară la cerință espedezi și planuri și proecte de spese. A se adresa la firma

C. Jucu

R. Lugos.

[65] 2—2

